

Передплата

на «РУСЛАНА» вносить:

в Австрії:

на цілий рік . . . 20 кор.
на пів року . . . 10 кор.
на чверть року . . . 5 кор.
на місяць . . . 1-70 кор.

За границею:

на цілий рік: зі щоденною
виставкою 7 доларів, або 12
рублів; з виставкою двічі
в тижні 5½ долара, або 10
рублів; з виставкою що субо-
ти 4½ долара, або 9 рублів.
Поодинокі числа по 10 сот.

РУСЛАН

«Вирвеш ми очи і душу ми вирвеш: а не возьмеш милости і віри не возьмеш.
Бо руске ми серце і віра руска.» — З Русланових псалмів М. Пашкевича

Входить у Львові що дня
крім неділь руских свят
о 5½ год. по полудні.
Реданція, адміністрація і
експедиція «Руслана» при
ул. Осолінських ч. II. Партер
(фронт від ул. Тихої). Експеди-
ція місцева в Агенції
Соколовського в пасажі Гавс-
мана.

Рукописи звертає ся лише
на попереднє застереженє.—
Рекламації неопечатані є
вільні від порта. — Оголо-
шені звичайні приймають
ся по ціні 20 с. від стріч-
ки, а в «Надісламі» 40 с.
від стрічки. Подяки і при-
ватні донесеня по 30 сот.
від стрічки.

Угорщина перед виборами до союму.

(X) Міністер-предсідник гр. Куен-Гедерварі робить пильні приготування до нових соймових виборів, хоч речинець їх доволі далекий. Однак він хоче заздалегідь приготувати до сего важного діла відповідні для свого кабінету підвалини. Передовсім отже почав змінити старших жупанів (начальників комітетів), щоби мати в кермованю виборами відповідних людей. Окрім того старає ся о витворенє нового правительственного сторонництва, а також намагав ся довести до порозуміння з давнюю вірноконституційною партією а єї провідником гр. Тіссою. Але вісти про переговори гр. Куена-Гедерваріого в тих справах так суперечні, що не можна їх досягlosti напевно оцінити. Вірноконституційне сторонництво вимагало, щоби міністер-предсідник уступив і зробив місце для гр. Тісси, о чім, розуміє ся, не може бути мови. Гр. Куен-Гедерварі дуже добре знає, що при виборах вірноконституційне сторонництво скорше потребує помочи правительства, як правительство помочи сего сторонництва. Колиж перегори з сим сторонництвом не доведуть до успіху, тоді вже при кінці сего тижня гр. Куен-Гедер-

варі возьме ся до утвореня нового правительственного сторонництва.

Тимчасом настрої суспільности в Угорщині починає ся значно змінити. Ми вже перед кількома днями звіщали, що міска рада Будапешту візвана кошутівским комітетом до т. зв. народного опору т. є. неплаченя податків і тп., заявила ся рішучо проти такого опору яко шкідливого народним верствам. Се мабуть ваякало Кошутівців і на засіданю виконного комітету ухвалено не взивати комітати до народного опору, а лише до заяви, що не будуть піддержувати теперішнього правительства. По думці комітету урядники сповнять уже свій народний обовязок, наколи не будуть приневольовати до плаченя податків і насильно стягали новобранців до побору.

Тимчасом для зрозуміння сучасного настрою в Угорщині наспіла вельми знаменна вість з виборчого округа бувшого президента посольської палати Юста, Мако. Округ Мако визначав ся підчас кабінету бар. Феврваріого найбільшим завязям проти кабінету «трабантів», а плаченє податків там зовсім застановлено. Тепер бурмістр з Мако Галямбош звернув ся до скарбової дирекції з просьбою, щоби дозволила се на проволочку в заміненю головної податкової книги, бо податки мимо стану ex lex так значно впливають, що урядники не можуть дати ради.

Отсе може стати певним доказом, що широким верствам народним довголітні крутіства кошутівців занадто надолї і що край зовсім не стоїть за Кошутом і єго приятелями, дарма що кошутіске дневникарство намагав ся цілу правду обернути горі дном.

В угорській палаті вельмож шастало також пересиленє. З почину президента сеї палати гр. Дефеффіого і гр. Андрашого ухвалено там різку заяву проти цісарского відручного письма.

В четвер був гр. Дефефф на послуханю у Відні, а монарх вельми остро попрікнув сю заяву і наслідком того президент Дефеффі зрік ся свого становища.

Гр. Куен-Гедерварі намагав ся також в Хорватії довести до якогось ладу, де від довгого часу нема буджету а в краєвій господарії настав повний розлад. Бму повело ся довести до порозуміння між уніоністами і коаліцією, що будуть згідно поступати.

Найбільше яркою справою був спір о службову прагматіку залізничу. Повело ся єму отже вилучити сю справу наразі і єсть надія, що дійде до порозуміння поміж сторонництвами хорватскими і до спокою в краю.

Баном Хорватії іменований проф. Томасич, а хоч проти него підношено заміти, що покинув католицку релігію і перейшов на

Г. Григоренко.

Вона письменна.

(Конець).

Батько ж добре розбирав, бо вже привик чути, як „началство“ говорить; він слухав, усміхав ся і думав: «такі-ж читає; їй Богу читає, та ще й добре!.. Скажіть на милость!.. Ще й такі розумні слова читає: не по нашому-ж, по мужицькому, сказано...» І якось любо, аж тепло йому робило ся і хотів він що найближше приступити до дочки, приголубити її як зовсім маленьку дівчинку. Та не сьмів. Соромив ся і жінки і її самої, і стін у хаті і себе.. Він тільки вив ся коло неї голубом сизокрилим, трохи підскакуючи навспинячки коло столу, кумедно витягаючи жилаву, худу, темну шию та зиркаючи в «бамагу», що він бачив, та наче не бачив, бо не міг прочитати. І замість того, щоб як хотів, Оксану озолотити, казав хоч тихо та твердо:

— Ну, Оксанко, помалу, помалу, ти мені тієї бамаги не зопей, бо знаєш, я тобі що...

Він не кінчав і ховав ся за стіл, щоб його не видно було...

Еге! радів то він, радів так, як той сліпий, що йому про сонце кажуть: хоч не бачить, то чує. А про те гірко так було йому, що у всіх людей дівки, як дівки, „кривліві та брикліві, як кози“, тільки, у нього чорна троянда розцвіла ся. Казав би він ранійше, щоб її Олександр не вчив, дак якось не вспішив ся.

А кумедно було дивитись, як Оксанка, наче те граченя, широко odkриваючи червоного рота (у неї були дуже червоні уста), проказувала за братом: „А, Бе, Ве, Ге!“ Олександр же її вчив, шуткуючи, вже коли сам кінчав школу. Перше вона сама брала яку його книжку, ще нічого не розбираючи, довго нивилась мовчки в

неї, все приглядаючись, як у глупу ніч у ступу, а то й крейдою на лаві, або паличкою по піску виводячи тії букви, що їх не знала, наче якісь листви-мережки. Коли-ж Олександр її навчив читати, а сам поїхав, покинувши їй усі свої (три-чотири) книжки, то вона вже од їх не одставала. І так як мати сердилась, а батько казали: «Гм, гм, щось ти вже тее... дуже...», то вона почала крадькома читати по куточках і добре ховати книжки то в стріху, то в погріб. Книжки наче до серця їй приросли. А читала вона так: в початку до краю прочитає і знов починає так саме, аж поки вивчить всю чисто на память, тоді за другу береть ся.

— Треба було її в тютюн між дівчата з малечку оддати, — казала Конониха чоловікови (той тільки головою хитав), — а то пожалували, от і заморочила собі голову, що аж невесела стала і ходить, як слаба!

Біль проймав матір при тих словах, біль та жаль, гострий, як задзго; аж сердито робилось і кричала вона Оксані, як що тая була тут:

— Одійди геть!

Тая зараз в плач, бо була дуже дотклива, як кульбаба — тільки дмухни, — так і облетить! Матіж її обіжала жалуюча, а иншим ні в сьвітї не дозволила її зачіпати: «Я тому очи видрапаю, хто про Оксану що скаже», — хвалилась вона, і всяке вірило, що так воно й буде, бо була вона похожа на коршака.

Дарма, що в своєму селі Оксану не сватали, ще б то Конониха собі зятя не знайшла — ова! Найшла, та якого: вродливого і багатира: чотири десятини, сам одинака і свекрухи нема! Побачив у церкві в селі (на храм на ярмарок привіздив). Оксану і матір її. Катерина розпитала, відкіля він і хто, та сказала, що у Конона Королєнка можна дешево купити кулів на вкрівлю.

Скоро він з батьком приїхав кулі купувати та разом посватав і Оксану.

Що-ж було Оксані робити: чи йти, чи не йти?

А вжеж, що йти. Одно те, що батько-ненька благословили, друге те, що треба-ж колись йти, а третє те, що сподобав ся їй той Іван Недопечений. Як він упер ся в неї раз своїми чорними, трохи наперед висаженими очима, з під низько до брів стриженого волосся на круглій голові, та й не одводив уже їх нікуди, то вона спершу закрилась рукавом, згодя odkрилась, — все дивить ся, наче місяць на небі. Спустила очи і голову низенько, підвела знов, — все дивить ся неодступно, сидячи на одному місці; зайшла за піч, знов вийшла, — все дивить ся на те саме місце, де вона стояла. Пішла геть з хати, вернула ся, — все так саме дивить ся не одводячи очий, не ворухнеть ся, дивить ся тільки на неї і мовчить. Так і в церкві дививсь.. У неї наче вугілле в грудях затлілось і почали наvertати ся в голові слова до ладу, як нитка на веретено:

Ой голубе, мій ти милий, мій любий соколе, Як би ж то з тобою, — не требаб і волі...

І Оксана платки подавала...

* * *

Довгенько жили Іван з Оксаною тихо та мирно, бо вона була тиха, тільки діла гаразд не вмїла. Та більше все собі шкоди робила: то руку окропом попаре, то ножом уріжець ся; коли ж горщик розібє, або дїжу рідко вчинить, то зараз плаче та так гірко, що не приходить ся її ні бити ні лаяти. Ну та дарма, потроху привикла до хазяйства, привикла й до чоловіка. А спершу все лякала ся; тільки він до неї, зараз вона й заскигнить, як чашка на болоті, і хоч дасть ся і покораєть ся, то все жахаєть ся. Привикла і до сина, що спершу зовсім не знала, що йому

православ'є, однак вчора він був уже у Відні і зложив присягу в руки монарха. В тих днях має зібратися хорватський сойм, щоби ухвалити бюджет і деякі інші ще не-вкладні предлози.

Галицький сойм.

Докінчене 74. засідання в п'ятницю 4. лютого 1910 р.

П. Старух вказує на те, що гниль, яка є в політичній адміністрації, починає закриватися і до судів. І в зах. Галичині діють ся надужитя. Лісничий гр. Любомірского застрілив хлопа. Суд присяглих 10 голосами признав его винним, а суд засудив его на 4 місяці в'язниці. Від давна домагаємо ся зміни карного закону, правитель-ство обіцяє предложити, однак досі нічого про те не чуємо.

Край цілком неслухло оплачує кватерун-кові копоти жандармерії. Жандармерія є дуже потрібна і корисна, бо покликана до оборони життя і майна населення. Але у нас і жандарме-рию втягнуто на службу кравчої політики. В по-сліднім році нема таких ярких надужитя, мор-дів, убійств хлопів, як давнішими роками. В кождім разі є ліпше, а Русини жадають, щоби було ще ліпше.

Що до жаданя, аби до жандармерії вве-дено польську урядову мову, то згоджую ся на те, коли іде о західну Галичину, але в східній Галичині, коли Поляки жадають польської мови, мусять Русини жадати рускої з цілою рішучо-стю.

Жадаємо від намісництва і коменди жан-дармерії, щоби шановано руску народність і ре-лігійні почування нашого народу. Для ілюстрації сего непошанованя розказав про відзначене од-ного жандарма Русина декорацією у львівськім повіті. Дня 27. м. м. відбула ся декорація в Я-ричові під Львовом. Жандармерія визначила на те торжество гр. кат. парохіяльний уряд. В

робить. Привикла: вже ж йому був годочок. Та-кий він саме прехороший, на Оксанину думку, як батько, з здоровими очима, наче у жабеня-тка. Привикла, устоювала, оджилась — і за-кортіло її...

Ось одного дня у неділю ні свекра ні чо-ловіка в дома не було. Хлопець спав собі в ко-лиці, цмокаючи злегенька і так солодко тов-стенькими губами ві сні і кріпко стуливши ручки в кулаки. В хаті було чепуренько, стіл застелений скатертю, борщ пахучий у печі, при-печок заметений, і так тихо, що чути, як муха пролетить. Оксана ползла наче крадькома в в скриню і на самому дні, між юпкою та кер-сеткою, що ніхто б не знайшов, вона добула одну з своїх книжок і сіла до столу з краєчку, як птаця на гілляці, читати знов про „нашу землю“. Коли се надійшов чоловік. Увійшов, побачив, і остовпів.

— Оксано, Оксано, що се? — тільки і міг він вимовити.

Вонаж застигла, як крапля води на морозі, після почала плутати:

— Се я... се ти... нудно мені... трошки... тільки трошечки... я все вже попорала... я обід уже зваряла...

Вона схилилась на стіл головою. Вонаж думала, що Іван і не знає як розсердить ся; він же поклав їй руку на голову та так і стояв мовчки. Вона теж мовчала під його рукою, ле-две дух переводила. Після він промовив:

— Ну, то що? Сеж добре, се дуже добре, ось колісь і його, може навчиш (він хитнув го-ловою на коліску), бо яж неписьменний; якось ненавчивсь, хоч і вчили, — трудно воно дуже теб, еге!

— Ні, ні, — почала впевняти Оксана та жваво щебетати, наче лотоки відкрились, — се не трудно, се... ох, як же легко!... А тиж голод-ний, Іване!...

Вона мерцім кинулась до печі і почала, шпарючись, борщ витягати, а Іван так і зостав ся над книжкою і дививсь у неї, не одводячи очий, як колісь на Оксану, тоді, як сватав її.

(Альманах: „Дубове листе“).

церкві чекав парох з цілою громадою. Тимча-сом староста п. Франц зі Львова минув церков-та перевів декорацію в костелі. Сим обурено не лиш почувая того жандарма, але й цілий руский нарід і нашу церкву. Се не є дорога до згоди а також і се, що в Посаді ольхівській, в школі де є 100 дітей польських а 200 руских, не сьвяткують руских сьвят і ще накладають кари на родичів, коли дитина в руске сьвято не прий-де до школи. В Сяноці і околиці, де є більше Русинів, як Поляків, ярмарки відбувають ся в рускі сьвята.

Бесідник домагав ся, щоби жандармів Ру-синів не призначувати до зах. Галичини, щоби руских жандармів з Мазурщини повернути назад до руского краю. Жандарм повинен знати мову населеня, повинен знати сей нарід, а се може лише чоловік, що з него вийшов. Якби у нас жандармами були Русини, то не було би стілько ужитя оружя і убійств.

По сім обговорював справу приютів для сиріт і справу поправчого заведеня для малолі-тних проступників та жалував ся на те, що суди не узгляднюють розпорядків міністерства що до малолітних проступників, лише карають їх, як дорослих і часто з недоростка, що зави-вив з легководности виходить з в'язниці прав-дивий злочинець.

Пос. Щецель нарікав, що правительство не полагоджує багато соймових резолюцій в спра-ві судівництва і пригадав справу польского уря-дованя в жандармерії, та вияснив недостачі судівництва під зглядом езекуційним, через що Галичина оплачує 50 прц. коштів езекуцій ці-лої Австрії.

Поставив резолюцію з зазивом до прави-тельства, щоби виготовило зміну закона подат-кового і усунуло недоматаня адміністрації по-датків.

Пос. гр. Водзіцький виступив з начерком заведеня кінної жандармерії і заявив ся за роз-ширенням прав жандармів, щоб в справах дріб-нійшої ваги могли самі рішати і стягати гривни.

Потім перервано розправу а слово забрав до наглого внесеня п. Старух в справі руских зелізничих білетів.

Пос. Старух вказує на те, що мимо оголо-шених розпорядків і приписів ще нема руских білетів на зелізницях, хоч мало се настати вже з днем 1. січня с. р.

Проф. др. Конрад в Тернополи зажадав бі-лету з руским написом. Урядничка відповіла, що таких білетів нема. Сьвященик сів до поїзду, а коли кондуктор спитав его, чи буде платити, зажадав посьвідки в рускій мові, сей урядник відповів: „Co? ruskie bilety, ruskie poświadcze-nia? Na murku“. Се обидя цілого народу. Ру-ський нарід не дозволить легковажити своїх прав і обиджати себе. Приїхав сей сьвященик на Під-замче і тут спроваджено его на поліцію та приведелено его прийняти німецьку посьвідку. От-же вам милійша німецька мова, як руска тут на рускій землі. На вашій землі ми є дідичами, відкиж тут має розвельможнювати ся польска мова. Не позволимо, щоб зелізничя служба збиткувала ся над нашою публікою.

П. Гломбінський минулої сесії запевняв, що білети вже будуть, міністер видав розпоря-док, дир. Рибіцький видав комунікат, щоб успо-коїти руску публіку, а тимчасом з того вийшли знущаня над нашою публікою.

Ставимо нагле внесенє, хоч знаємо, що его відкинете. Але ми на сім не станемо і звернемо ся до нашої публіки. Таких обид не гадаємо більше терпіти і міністер зелізниць почує, що не дамо ся Полякам поневіряти. Ухвалюйте на-глість або й ні, ми в останне звертаємо ся до вас. (Грімкі оплески на руских лавках).

Прав. комісар радник Гродзіцький заявляє, що після інформацій засягнених в дирекції державних зелізниць у Львові, білети з 3 язич-ними написами вже зачали видавати... Ледви промовив він сі слова по польски, як поніс ся протест руских послів.

П. Др. Левицький: Чому п. правительствен-ний комісар не відповідає по руски?

П. Кивелюк: Коли не говорять по руски, то не потребуємо слухати.

Маршалок: Перепрашаю, се не відповідь на інтерпеляцію. П. правительственному комісареві я дав голос в розправі.

П. др. Левицький: На руске внесенє заява правительства повинна бути руска.

Маршалок: Прошу не перебивати.

Радник Гродзіцький: Почали вже видавати білети в трох мовах в окрузі львівського виспо-го суду краввого. Обділене всіх стаций в тій часті краю вже в повнім ході і деякі стациї вже обділено. Наведені нині жалоби будуть пред-ставлені до відома зелізничої дирекції.

П. Левицький застерегає ся проти того, щоби представник ц. к. правительства на руске внесе-нє, відповідав по польски. Коли представник правительства ломить конституційний закон, то не диво, що й урядники его ломлять. Зломане основного закона є предметом наглого внесеня. На підставі основних законів і нам належить ся, щоби ц. к. правительство шанувало рівноправність нашої мови. Палата послів прийняла резолюцію, щоби зелізничі білети в Галичині були також в рускій мові видавані, вийшов міністеряльний розпорядок. Відповідь правительственного комі-саря невірна, бо промовчав, що в розпорядку сказано, що як би стация не мала руских бі-летів, то обовязана видавати посьвідки в рускій мові. Опір виходить від польської суспільности. Говорите нам: Ідіть до Відня! Але ми вже то зробили у Відни, що було треба; нам признали се право чужі народи у Відни, але кравві вла-сти приневолюють нас до боротьби, переслідують нас а ви сьмізте ся.

Говорите, що ми гравітуємо доцентралізму. Маєте тут примір. Ви і в теорії не були би при-знали нам того права. Тому боронимо ся перед вашою автономією. Се ломанє заповученої нам конституцією рівноправности уважаємо прово-кацією нашого народу. Дайте нам доказ, що так зле ще не є в нашім краю, що є ще якийсь лад... Говорите, щоби ми удали ся з домаганем до Відня. А чи тут нема вже цісарского намі-сника.

Він же є на се, він має зробити лад там, де его нема. Се внесенє нагле, бо справа ся до живого обурює руский народ. Прошу призна-ти наглість після всякого права і справедли-вости.

П. Міхаловський заявив, що тому, що пос. Старух сказав, що на стациї в Тернополи не ви-давали руских білетів, почуває ся до обовязку подати до відома палати, що три дні тому їдучи з Тернополя до Львова, дістав білет з тризич-ним текстом, хотяй зовсім того не домагав ся (Оклики: Вам дають; а нам не хотять).

П. гр. Півніський зазначив, що справа бі-летів з руским текстом була докладно обгово-рена. Ми не противимо ся сему бажаню руского народа. Ту саму заяву дало в рішучій формі правительство.

Від п. Міхаловського і правительственного комісаря маємо доказ, що справа переводить ся Чи піднесені нині закиди оправдані що до дове-деня сеї або тої касиєрки, бесідник в то не вхо-дить, але атак проти польської суспільности треба з цілою рішучістю відперти. Кривда стала ся нам тим більша, що такої бесіди, в такім тоні виголошеної ми тут ще не чували і дай Боже, на будуче не почувемо.

П. Скварко: Почуєте ще гірші!

Бесідник думає, що спосіб говореня п. Старуха не відповідає ані почуванням ані думкам народу, до котрого він сам належить. Проти на-глости не маю нічого, але нехай справу в зелі-зничій комісії розслідять.

П. др. Макух заявив, що не ходить о зміні в одній хвилі, бо обіщовано, що від 1. січня бу-дуть такі білети заведені. Бесідник сам домагав ся на кількох стациях руских білетів і всюди почув відповідь, що їх нема. Коли руский загал поставив сю справу на вістрю ножа, то в інте-ресі безпечности руху повинно ся его бажанє сповнитися. Навіть як рускі білети є, урядники не хотять їх видавати, щоби виказати ся відтак перед міністерством, що ніхто їх не жадає. (П. Васунг: Я принесу вам кілька таких білетів).

Редакції „Діла“ відобрано карти і а-нонси.

Такі щоденні драгованя можуть найспокій-нійших людей вивести з рівноваги. Може се Полякам прикро, що вкорочує ся їх стан посі-даня, але Русини ту дрібку прав здобули і від того не відступлять. Жадаємо, щоби прави-тельство наказало урядникам виконувати при-писи.

Пос. Старжинський заявляє, що довідав ся від дир. Рибіцького, що недавно прийшов перший транспорт 92 мільонів руских залізничних білетів, а другий небагом прийде. Що до закиду п. Левицького, що правительственный комісар говорив не по руски, то після регуляміну він тільки на рускі інтерпреляції повинен відповідати по руски, а коли забирає голос в розправі, то по руски не вільно говорити! (Оплески польських послів — оклики обурення руских послів).

Пос. Вівіян висловлює обурення на нинішні промови і просить маршалка, щоби зарадив тому.

Пос. Кивелюк домагає ся ухвалення нагло сти внесеня. Що до мови, в якій говорив правительственный комісар, то коли его обовязком є відповідати по руски на рускі запити, повинен також говорити по руски, коли складає заяву на руске внесення.

Пос. Стояловський думає, що руске внесення не є ані нагле, ані справедливе, ані братерске. Бо сойм і польські послы не займають ся друкуванням білетів і треба з тим піти до директора Рибіцького. Він спровадив їх вже 92 мільонів і просить, щоби Русини не виправляли соймови авантур. Та ціла авантура непотрібна, є рускі написи на залізничних тай рускі білети будуть, за два місяці. Дирекція мусить вперед випродати старі білети. (П. Сандуляк: Таж білети то не старі річи зі склепу, аби їх випродувати. Пос. Макух: То не правда, бо від 1. січня вийшла нова тарифа, всі білети треба друкувати на ново).

Пос. Старух заявив, що сам п. Рибіцький тайним обійзником наказав видавати рускі посвідки. Бесідник не виступав проти цілої польської суспільности, тільки проти тих, котрі завинили.

Наглість внесеня відкинено.
Засіданє замкнено о год. 1/21.

Просимо відховити передплату.

Новинки

— Календар. В середу: руско-кат.: Перен. мошей св. Йоана З.; римо-кат.: Середя Повель. — В четвер: руско-кат.: Єфрема Сир.; римо-кат.: Схоластики.

— Заупокійне богослуженє. В другі роковини смерти бл. п. Анатолія Вахнянина, першого голови віденьської „Січи“ і львівської „Просвіти“ почетного і дійсного члена многих руских Товариств, голови „Львівського Бояна“, основателя і директора „Висшого Музичного Інститута“, відбудуть ся в четвер, дня 10. с. м. о год. 9. рано в церкві Преображеня у Львові заупокійні тихі богослуженя з панахидою. На сі сумві поминки запрошують Всіх Свояків, Приятелів, Знакомих і Членів руско народних Товариств — жєна *Покійного, дочка, син, зять і внуки.*

— Галицький сойм заходами пос. Гломбінського буде радити до 19. с. м. Др. Гломбінський їздив в тій справі до президента міністрів бар. Бінерта і жалував ся, що сойм через довгі промови руских послів не міг полагодити навіть половини справ призначених до полагоди.

— Скільки видано українського евангелія? Московска синодальна друкарня випустила з друку українського евангелія за останні три роки: року 1906 в липню надруковано евангелія св. Матвія 5.000 примірників, в вересні 10.000 примірників, в листопаді 20.000 примірників; року 1907 в лютім 20.000, в цвѣтні 10.000, в маї надруковано 20.000 примірн. евангелія св. Марка, в серпні довелось додрукувати тогож евангелиста ще 10.000 примірників а з жовтні ще 12.000 примірників евангелиста св. Марка та 12.000 примірн. евангелиста св. Матвія; в вересні 1909 р. надруковано 10.000 примірн. евангелиста св. Луки. Всього на протязі трох не повних років синодальна друкарня мусіла випустити аж десять видань евангелія — разом 129.000 примірників. Нехай тепер ті, що запевняють, віби наш народ цурає ся своєї рідної української мови, і не розуміє писаних нею книжок, звернуть увагу на ці німі, але й дуже красномовні числа. Бож з певністю можна сказати, що ці 129.000 примірників українського евангелія розійшли ся переважно серед селянства, а не серед української інтелігенції. — („Рада“).

— Відчит про воздухоплавство виголосив в неділю з рамени тов-а ім. Могіла проф. Чайковський в салі львівського „Сокола“. Прелатгент по-

дав історію проб лету від найдавніших часів, коли то люди думали літати при помочи крил, аж до останних хвиль, застановляючи ся ширше над баллонами і літаками. Виклад, демонстрований світляними образами, був інтересний. Публіка збирала ся дуже численно.

— Зїзд повітових маршалків відбув ся в неділю при участі 53 осіб. Народи ведено головно над зміною дорогового закона. Бесідники згоди о заявили, що дороговий закон не відповідає потребам що до громадских доріг II. класи. Ухвалено проте повторити резолюцію червневого зїзду предсідників повітових рад що до украєвляня повітових доріг скорше, чим се сойм предкладає, і жадати, щоби держава причинила ся також до удержаня конкуренційних доріг. Ухвалено також резолюцію, що при задержаню дорогового закона з 10. грудня 1907 потреба удержувати дороги II. класи, зглядно місцеві громадські і дозволити повітам вводити шарварки по засягненю погляду громад і місцевих зарядів доріг.

— В Новім Йорку відбули ся дня 24. м. м. загальні збори „Австр. Еміграційного товариства“. Річний звіт виказує 725 доларів надвижки. Товариство протягом року примістило в своїх кімнатах 16.000 осіб, яким подавало 36.000 обідів, а 4.000 разів інтервенювало в справі емігрантів на Еліс Айленд. Поміж вибраними новими директорами ваходимо також ім'я о. Д. Добротвора, пароха гр.-кат. церкви в Йонкерс, Н. Й. і предсідателя контрольної комісії Р. Н. Союза.

— Справа Гофріхтера. Двом найважнішим військовим лікарям поручено як найскорше провірити умовий стан капітана Гофріхтера. Скорість пожадана з огляду на можливе піднесенє справи Гофріхтера в парламенті.

— Як на весні. Нинішній день нагадує собою весну. Ранок був ясний і погідний а під проміннями сонця топить ся решта снігу. По полудні трохи захмарило ся. Здає ся однак, що нині вечером не буде небо наскільки погідне, щоби можна розглянути ся за кометою 1910 а.

— Крадіж на почті. Перед кількома тижнями пропав з поштового воза в Бірках великих мішок з 2.500 К. Аж тепер відкрито злодія. Є ним поштовий слуга Стефан Антків. Він врадив ся сам в листі до жінки. Жінка его не вмючи читати, дала лист до прочитаня одному листоносові і в сей спосіб крадіж вийшла на верх. Антків признав ся вже до вини, але грошей при нім не найдено, бо мав єму їх хтось украсти.

— Гумористичний кутик.
Муж занятя.
— Іцко, ти ще мавш брата близнюка?
— Так, я відразу прийшов на світ з конкурентом.

Добре оправдав ся.
Жінка: Се вже трета служниця, що ти її цілуєш!
Муж: Щож я тому винен, що ти їх так скоро змінєш.
Воячка ввічливість.
Вахмайстер (даючи вказівки капралеві перед вправами): Обходіть ся добре з тим рекрутом, бо то шельма — барон.

Оповідки.

— З Сокала. Ві второк дня 15. лютого с. р. відбуде ся в Сокала в салі „Народного Дому“ концерт в честь Т. Шевченка. Початок о 7. год. вечером. За комітет о. *Й. Мартинович.*

— З Самбора. Заходом тов-а „Руска Бесіда“ відбудуть ся в суботу 12. лютого с. р. в комнатах вов-а великі вечерниці. Вступ від особи 3 К, від родини з 3 осіб 7 К, академіки 1 К. Дохід на добродійні цілі.

Наука, штука і література.

— *Володимир Лиско.* Кілька заміток до питання: *Теологія а університет.* Львів 1910. Накладом автора. Стор. 14, 16-ки. Ціна 20 сот.

З ЖИТЯ.

— Термін.

Випивши кілька чарок горівки та попоївши в смак — звичайно, як на весілю, — господар Василь Онишко забавляв кількох гостей коло себе довгою історією про те, як він ходив на термін до місточка Б.

„Наші небіжка мама, знаєте, вмерли тай був спис в суді. Прийшли в село „ферделюнки“:

ті а ті мають прийти. От уже не памятаю, ко- був той термін: ци в четвер, ци в суботу, — ні- таки в четвер, бо днем перед тим моя Гануська ліпила хату. Ще не свитало, десь зараз по півночі, вийшли ми: Я, Стефан, Марина тай моя Гануська. Ідем, ідем, приходимо до міста, а то сонечко тільки починає сходити. Посідали ми по під суд, чекаємо. „Ти, Стефано, — кажу я — їди, сядь собі під ті двері від подвіря, а я ту буду дивити ся, бо як би, не дай Боже, сендзя перейшов та ми на час не були, то готова біда“. Сидимо, сидимо, нема сендзів! Сонце вже високо, а їх все ще не видко. Звичайно, пани, люблять попоспати. Ми вже й зголодніли, виймаємо хліб, — Гануська взяла була сира, — їмо. Вже й попоїли, а сендзів як не видко, так не видко.

Аж дивимо ся: біжуть перші писарі, борзо, борзо, один за другим, п'ятох чи шістьох їх. Перейшли: Аж так десь за добру хвилину іде пан владда. Ми повставали, поцілували в руку. „Ву може до мніє?“ — питає ся. „Ні, кажу я, ми до пана сендзього сиротинського“. Пішов, а ми чекаємо далі. Уже перейшов і директор від гинтабулі, і той сендзя, що з тонькими ногами, вже і кривенький сендзя м'янув нас, пішов і той молодий, червоний, що дівчата любять, а нашого як нема так нема.

Чекаємо далі. Сонце вже під полудне, уже фамеліант від Гофмана пішов на шпик, а нашого сендзього все ще нема. Нарешті я зазираю: іде! На паличку підзирає ся, на песика по свистує тай за дівчатами зазирає.

Ми повставали, поцілували в руку, як рідного тата, тай ідемо всі. Пан сендзя „вифілізував“ всіх тай нас. Говорять з одним, говорять з другим, ба з третим — далі дивлять ся на зигарок: „Всі решта, кажуть, най прийдуть по полудні!“

Сіли ми знову під судом, полуднуємо, чекаємо. Мені вже й здрімало ся, сонце вже гет з полудня пішло, нема панів! Аж дивимо ся: ідуть! Перше писарі, потім владда, далі сендзя, — а нашого знову нема. Сонце вже добре на захід пішло, дивимо ся: іде! А ми за ним до канцелярії. Подивив ся у папери, потім на нас. „Василь Онишко є?“ — Є! — „А Стефан є?“ — Є! — „Марина є?“ — Є! — „Гануська є?“ — Є! — „А Катерина Мельникова є?“ — Нема, прошу пана сендзього, бо їй, вибачайте, дав Пан Біг гаразд. „Ну, як нема, то ідіть собі до дому, бо без неї не можна“.

Тай ми поцілували пана сендзього в руку і пішли собі. Десь на північ були дома.
— Але хоч терміну не втратили! — озвав ся кум Грицько.
— Тож то й я! — відповів Василь. — Та ми всі були страх контенті, що терміну не втратили.
— Але четверо душ утратило днину — замітив кум Петро.
— Га! — відповів Василь важно. — Термін!

Теревені.

Останній раз я казав, що поговоримо більше про видавничі справи, — отже й говоритиму.

Видавцям ведеть ся погано, — всім. Вої, не тільки видавці часописий, а й видавці книжок, та й не тільки українських, а й російських, жаліють ся на той „отлив“ покущів: усе зітхають, сіюгадуючи солодкий час 1905 го, та половину 1906-го року. Ото годинка була! Ото був „прилив“! Боже ти мій, скільки книжок по- виходило за той час, — як з мішка їх сипнуло! Правда, книжки тоді все більше шупленки виходили, — не було часу читати великих, — а за те скільки їх було, тих малих брошурок! Та як їх купували! прямо ними кишені собі розпирали люди!.. Не дорогі ті брошурки були, а всеж як у вас коло прилавку хмара покущів стоїть, та скидає вам на ляду то семигривенники, то хочби пятаки, то скількож то за день, за два наскидаєть ся! Лахпа була!..

А потім? Де оно те все поділо ся?.. Де той гурт покущів розвіяв ся? Неваче его вітром яка шура бура на бік здула. — Ну, шурабура таки справді налетіла, особливо на той гурт, що книжки купував, але чомуж би книжечок не купувати людям потім, як уже й „спокій“ настав? Сиділиб собі й читали книжечки в „спокою“. Так ні, охота минула. Настрій пройшов.. Ох, отой могутній пан, настрій! Він упав, як шумовина на кулешеві, коли пригасне вогнище.. Не тягли більше брошурки, — ні товсті, ні найтонші. Самі заголовки їх, усі ті „проблеми“, та „методи“, тільки жалю завдавали!.. Настрій м'янув.

Отакже і з часописями було. Скільки їх під той таки час виходило, батьку мій! правих, лівих, найлівійших, сатирачних, трагічних, усяких! Вся Русь, „Великая“, „Малая“ й „Бѣлая“ почала була їх читати. Всякий, шануючи вас, дурень читав газету. Еге, всякий дурень, а тепер і розумні не хотять! Он подивились би ви по статистичі; скільки часописий лопнуло! Ну, нехай би вже тим гірко прийшло ся, що „волею Божою та судом паньским“ розакривались, а

тож і ті, що всеж остали ся при житю — і сі поменшили свій затор, чи той „тіраж“. О, поменшили! Бо поменшало підписчиків. „Найпрогресивнійші“ газети ледві ледві животіють

Се так — російські часописи. То чога уже хотіти з українських! У сих менша парафія, куди менша, — се річ натуральна. Той час, коли они були цікавою дивовижною, давно минув.

А був такий час, що задля самої „дивовижні“ люди хапали числа українських часописей прямо таки хапали. Я сам бачив у Києві, як на Хрещатику вийшов хлопчина, та почав гукати, махаючи пучком друкованого паперу: „Українська газета „Хлібороб“! Українська газета!“ — І перехідні люди спинялись, та хуленько брали в хлопчини той любенький друкований аркуш. Та ще які люди — правда, брав і наш брат, у смушевих шапках, брав „з заміранням серця“, алеж брали й пани в бобрових шапках та бекашах. Кождому цікаво було, що оно таке за диво — українська газета! Просто таки цікаво було подивити ся, який вигляд має отой самий аркушик газетний український. Сеж був свого роду „білий гайворон“!..

Так розхватували перший і другий номер; з ій вже шов трохи спокійніше... За 5-м — часопись припинилась. Але вже й за 4-м та 5-м числом видавці, (ониж і редактори і співробітники, й експедитори), клопотали ся думкою, хтож тим усім клопотатиметь ся далі?... А инший з боку, бачивши те, клопотав ся ще й тою думкою, — для когоч клопотати ся?..

Однак — люде клопотали ся, (коло тогож таки часу) — з полтавским „Рідним Краєм“, з „Громадскою думкою“, одеским початком, херсонским, катеринославским, харківским. Кого припинено, а хто й сам зник, як бульба на воді... Хто зоставсь то зоставсь, але — як єму вестись ся, то се вже, мовляв, „редакційна таємниця“!..

Ну, а всеж „держать“ люди витикати ся з новими часописями й тепер; — витикають ся з новими часописями російськими, витикають ся й з українськими. „Одважного хоч ангели, хоч ангели на крилах утримають!“ — мовив, кажуть, бурсак, стрибавши з пляшкою горілки в колодязь при надході старшого пан-отця.

Багато ще й те значить, що инший видавець дума собі: „Е, то тим иншим не повелось, бо вони дурні, не тамели, як узяти ся за діло. Ось я їм покажу! В мене діло не так піде!“

І справді, з початку діло немов би то й рушить.

Так, так з початку — діло піде жвавенько: і підписка ворухнеть ся, й „рознична“ шугне. Видавець ходить гоголем: — А що, мовляв, не казав я? — Але... мене яка часина і — підписка вже йде млявіш, а „рознична“... лиха година її зна, чога вона візьме та й спинить ся! Здаєть ся, ті самі сили працюють, і статкують прямо таки з усею швирстю, а отже повит па часопись поменшивсь! — Причина-ж тому дуже проста: тая цікавість, що се „новина“, — минула...

І все-ж таки, кажу, одважні люде знаходять ся — і пускають ся в те непевне, байду же, та охолоде море нашого громадянства.

В самому Києві сего часу скілька нових часописей почалось: сплязсь на-ново „Газета“ земская, потім почала виходити „Женская Мысль“, (Еге! от Ви напевне й не чули про неї?), далі — „Наше Діло“, „Утро“, „Спутник екстерна“, „Пчеловодный Мир“, часопись „на нових, широких началах“, а отсе ось-ось виклюнеть ся й Київ, чи пак „Київ“, підпертий твердим знаком. От, бачите! таки й тепер важать ся люде! І добре роблять, далєбі добре. „Qui ne risque, ne gagne!“ Що справді, так сидіти, похнюпившись? як буде, так буде, а таки свого треба доказувати. Еге, будуть доказувать свого й жида: ось-ось вийде в Києві й перший номер — жидівської часописи (на жаргоні) „Києвер Ворт“.

З поводу одної нової часописи цікавенька історійка вийшла, — суперечка за одну букву в заголовку. Ви думаете, що одна буква — дурниця! Е, ні, добродію, за букви часом люди горла собі переривають! Та й справді, се-ж воно не все одно, — чи газета, наприклад, зветь ся „Хлібороб“, чи „Хлібороб“, або чи „Наше Діло“, чи „Наше Діло“.

Ото-ж як раз на кооперацийному зїзді, в Києві, стинилось було змаганє за те, — як звати ся київській часописи кооператорів (вєть така часопись, що видає „Союз коопераций“ у Києвщині): — чи „Наше Діло“, чи „Наше Діло“? Чимала громадка спілковців доправляла ся, щоб було „Діло“, та „общеруссы“ неремогли, одстояли „основы отечества“, що спочивають на букві *ѣ* — і газета знати меть ся „Наше Діло“. Українців — подолано. Дарма! де наше не пропало!..

Та й як єму не пропадати, коли ми охочі сами топтать своє! От хоч би й українська часопись „Рада“ — взяла та в новорочному числі (в найпоказнішому, бачите!), й хвицьнула своїх же „супротивників“, — „Українську Хату“ й „Рідний Край“, — що, здаєть сяж, везуть того са-

мого українського воза. Не втерпіла!.. Правда, автор її нагадує тих цуциків, що все гризуть; буває в ивних така пора, — сверблять, чи що, — коли вони гризуть, не розбираючи, що-пападеть ся, хоч би й таке, чога не слід гризти!.. Але-ж єсть у Редакції „Ради“ й старші люде, такі, що повинні-б краще тямити, як поводитись, — ну, та коли й старшим хочеть ся бути сіпаками, та рвати за поли своїх, то щож ви зробите! така нам Українцям лиха доля призначена!..*

(З Рідн. Краю).

Хтось.

*) На жаль і у нас так само дїє ся. — *Ред. Русл.*

Телеграми

в дня 8. лютого.

Відень. N. fr. Presse оголошує начерк краевого статуту для Босни і Герцеговини. Круг діланя сойму обнимає: контролю, адміністрацію і краєве законодавство.

Монтреаль. Правительство Канади видало новий закон для іммігрантів. Хорим, калікам і злочинцям вступ до Канади зборонений. Кождий іммігрант мусить виказати ся готівкою 125 К, бо инакше завернуть єго з дороги домів.

Краків. Явіну Боровску, якої процес недавно відбував ся, випущено нині із слідчої в'язниці, бо прокуратория цофнула жалобу неважности.

Штокгольм. Шведский король занедужав на запалене сліпої кишки. В ночи зроблено єму операцію.

Colosseum

в пасажи Германів

при ул. Соняшній у Львові.

від 1. до 16. лютого 1909.

Найгарнійша сензация.

ФОКИ і ЛЬВИ МОРСКИ капітана Вебба. Верх тресури. — REMATE і БІЛІЙ зачарований готель. — OCCY LANORES квартал париских апаши. — 6 УЛЯНОВ співи і танні російські. — БУРМІСТР в КЛОПОТІ фарса. — ВИТОГРАФ 10 величавих новостий і т. д. і т. д.

Щоденно о 8. год. вечер представлєне. В неділі і свята 2 представлєня о 4. год. по поз. і о 8. год. вечером. Що пятниці High-Life представлєне. Білєти вчаснійше можна набути в конторі Пльова при ул. Кароля Людвика ч. 5.

ПЕТРО ІВАН СЕНЮТА

артист-маляр,

одинокий руский концев. декоратор церков. і нач. директор Тов. а для розв. рускої штуки у Львові,

приймає всякі замовлєня входячі

в обсяг прикрашуваня церков

Львів, ул. Льва Сапєги 85. I. п.

112(13—20)

РУСИНИ! Жадайте у всіх трафіках, торговлях і крамницях лише тутюк і паперців з першої галицько-руської фабрики Евгєна Білінського в Збарзжї.

З доходу сеї фабрики йде 35% на будову церкви в Сеняві, 10% п. школи і бурси тов. педагогичного, а 5% на сироти і вдови по св'ячениках.

Держім ся поклику:

Свій до свого!

Образи Шевченка, Хмельницького, Котляревського, Лизюка від 6—200 К. Фігурки з гіпсу а 80 с і 1-20 К. Краватки, гердани, сорочки, фартушки, шапки сокільські і козацькі, альбоми, перфуми, спинки, брошки і шпильки з гербом, тутки і паперці ріжного рода поручають. — *Склади „Сокільського Базару“ у Львові, Стрию і Станіславові.*

Mit einem Griff

erhältst Du aus

Herders Konversations-Lexikon

zuverlässige Auskunft über alles, was Dir in Natur und Geistesleben begegnet.

Ein Konversationslexikon ist heute in jedem Hause unentbehrlich. Am neuen „Herder“ (8 Bände, K. 120.—) wird von der gesammten Kritik die Vollständigkeit, Klarheit, Sachlichkeit und glänzende Ausstattung gerühmt. Der billige Preis, der zudem in bequemen Teilzahlungen von K. 4.— an monatlich entrichtet werden kann, ermöglicht auch dem Mann mit kleiner Börse die Anschaffung dieses Wissenschatzes

Durch B. Herder Verlag, Wien I.

Wollzeile 33 zu beziehen.

Др. Богдан Барвіньский:

Зїзд галицького князя Данила з угорским королем Бєлею IV. в Прешбурзі 1250 р. Історично-критична аналіза. Львів 1901. 16° ст. 18. — Цїна 10 сот.

Прешбурський зїзд в справі спадщини по Бабенбергах. (Причинок до історії великого австрійського безкоролїва). Львів 1903. 8° ст. 27. — Цїна 30 с.

Жигимонт Кейстутович, великий князь Литовско-руський. Історична монографія. Жовква 1905. 8° ст. XIV+170. — Цїна 2 К.

Zygmunt Kiejstutowicz, książę starodubski. Львів 1906. 8° ст. 28. — Цїна 50 с.

Bogurodzicza dzewiczca a історичні висновки д-ра Щурата. (В інтересі історичної правди). Львів 1906. мала 8° ст. 41. — Цїна 20 с.

Історичні причинки. Розвідки, замітки і матеріяли до історії України-Руси. І. Жовква 1908 мал. 8° ст. 170. — Цїна 2 К.

Історичний розвиток імені українсько-руського народу. Львів, мал. 8° ст. 41. Цїна 40 с.

Pieczęcie książąt halicko-włodzimierskich z pierwszej pol. XIV. w. Краків 1909. мал. 8° ст. 22. Цїна 40 с.

Pieczęcie bojarów halicko-włodzimierskich z pierwej połowy XIV. w. — вел. 8° ст. 4. Львів. Цїна 5 сот.

Дїстати можна в книгарні Наук. Тов. ім. Шевченка у Львові, Ринок 10.

Розклад залізничних поїздів

важний від 1. січня 1910.

До Львова приходять з	рано	перед пол.	по пол.	вечер	в ночи
Кракова	5:50	8:55	1:30	5:45	9:50
Кракова	7:25	9:50	—	8:40	2:30
Тарнога	—	—	1:10	—	—
Підволочиск	7:20	12:00	2:15	5:40	10:30
Черновець	8:05	—	2:05	5:58	9:30
Черновець	—	—	—	6:40	12:20
Станіславова	5:45	—	—	—	—
Коломиї	—	10:20	—	—	—
Стрия і Тухлі	7:29	11:45	4:25	—	11:00
Самбора	8:00	9:57	2:00	—	9:00
Сокалі	7:10	12:40	4:50	—	—
Яворова	8:05	—	5:00	8:00	—
Брухович (щодня)	—	—	5:11	—	—
Підгаєць	—	11:15	—	—	9:58
Винник	—	—	—	—	12:11
На Підзамче з:					
Підволочиск	7:01	11:40	2:00	5:15	10:12
Бродів	7:01	—	2:00	5:15	10:12
Підгаєць	—	10:54	—	9:44	11:35
Винник	7:26	—	—	6:29	—
На Личаків з:					
Підгаєць	—	10:36	—	9:27	11:38
Винник	—	7:08	—	6:11	—
Зі Львова відходять до	рано	перед пол.	по полуд.	вечер	в ночи
Кракова	5:50	8:25	3:15	7:00	11:15
Кракова	—	8:40	6:12	7:35	12:45
Ряшева	—	—	3:30	—	—
Підволочиск	6:20	10	2:16	8:00	11:10
Черновець	6:10	9:35	—	—	10:38
Черновець	—	9:10	2:23	—	2:50
Станіславова	—	—	2:50	—	—
Коломиї	—	—	—	6:00	—
Стрия	7:30	—	1:45	6:55	11:25
Самбора	8:00	9:05	3:40	—	10:45
Сокалі	6:14	11:05	—	7:10	—
Яворова	8:20	—	—	6:30	—
Брухович (будні дні)	—	—	3:20	—	—
Брухович (нед. і св.)	—	—	2:01	—	—
Підгаєць	5:58	—	—	6:16	—
Винник	5:52	—	—	—	—
З Підзамча до:					
Підволочиск	6:35	11:00	2:31	8:29	11:32
Бродів	6:35	11:00	2:31	8:29	—
Підгаєць	6:12	—	—	6:30	—
Винник	5:35	—	1:30	—	—
З Личаків до:					
Підгаєць	6:32	—	—	6:50	—
Винник	5:53	—	1:49	—	—

ЗАМІТКА: Поспінні поїзди печатані товстим друком. — *) Лише в неділі.